

Dones, política i coronavirus

written by Joan Fonollosa | 8 de maig de 2020

Corre per les xarxes una informació segons la qual fonts de les Nacions Unides afirmen que dels 193 països que hi ha al món, només 10 (un 5,1%) estan governats per dones. Doncs bé, 7 d'aquests 10 estan entre els 12 que millor han gestionat la pandèmia del coronavirus. És a dir que el 70% dels països governats per dones estan entre el 6% dels que ho han fet millor. Sembla que tot ve d'un article publicat a la revista nord-americana Forbes amb un títol provocador: ["Què tenen en comú els països que millor estan responent al coronavirus? Que estan governats per dones"](#).

Aquesta conclusió m'ha cridat força l'atenció i, atès el nivell de moltes de les coses que corren per les xarxes, he volgut fer una petita comprovació.

Abans de tot, una precisió tècnica que durant els meus trenta anys de docència universitària he hagut de repetir als meus alumnes cada any: correlació no implica causalitat. Si entre dos fenòmens A i B existeix una relació de causa-efecte apareixeran correlacionats, tot i que aquesta correlació pot quedar molt amagada per altres causes; però que estiguin correlacionats no vol dir necessàriament que hi hagi cap relació entre ells; el que sí sol passar és que hi ha un tercer fenomen C que és el causant que A i B funcionin de manera sincrònica. Per exemple: la posició del sol (A) i el que marquen els rellotges (B) estan molt correlacionats, però això no vol dir ni que el sol mogui els rellotges ni que els rellotges moguin el sol; el que passa és que nosaltres (C) volem saber quina hora és.

Analitzem, doncs, la qüestió amb cura. En primer lloc, de quins països estem parlant? Per ordre alfabètic són Alemanya, Dinamarca, Finlàndia, Islàndia, Noruega, Nova Zelanda i Taiwan. Segons he pogut esbrinar, també Bèlgica i Sèrbia tenen

una primera ministra; no he sabut trobar l'altre país que falta per arribar als 10: en qualsevol cas no és europeu ni dels grans. I en segon lloc, confirmar les dades: tot el que segueix està fet amb [dades extreïtes d'un excel·lent apartat](#) dedicat al seguiment del coronavirus a nivell mundial del web de la John Hopkins University (JHU, consultada el dia 27 d'abril a les 12:30 hores). En [aquest enllaç](#) teniu les dades utilitzades.

Per saber si un país ho fa bé o no, he pres com a criteri el nombre de morts per cada cent mil habitants, que m'ha semblat la dada més difícil de manipular i per tant la que té més possibilitats de ser homogènia a nivell mundial. També he eliminat els països que m'han semblat poc fiables pel que fa a les dades: tota l'Àfrica, excepte Sud Àfrica; tots els països àrabs, de l'Àsia central i de l'antiga URSS, així com l'Índia, la Xina, Malàisia i Indonèsia de l'extrem orient; i d'Amèrica m'he quedat només amb els EUA i el Canadà. En total, 48 països; una tria tan discutible com es vulgui, però que m'ha semblat necessària per fer una anàlisi mínimament seriosa.

Primera sorpresa: a la llista de països excel·lents no hi figura Sèrbia, que també té una primera ministra i segons la JHU ocuparia (en morts per miler d'habitants) el tercer lloc entre aquests països. Per què no hi és? Sembla que, per alguna raó, l'articulista de Forbes se'n va oblidar, i la resta ho han anat repetint sense verificar: aquest és el nivell usual a les xarxes. En qualsevol cas, ja no són 7 sinó 8 dels deu països governats per dones que estan entre els millors, o sigui que encara reforçaria la tesi. Seguim.

Segona sorpresa: entre els 48 països triats, aquests 7 països no em surten dins dels 12 primers ni de lluny. Concretament, només Taiwan (1r) i Nova Zelanda (7è) hi són. La resta, Islàndia (24è), Finlàndia (27è) Noruega (29è), Alemanya (34è) i Dinamarca (35è). Per cert, Sèrbia ocupa el 20è lloc, només darrere de Taiwan i Nova Zelanda. Ja entenc que les dades varien cada dia i demà la classificació pot ser diferent, però

no deixa de ser una diferència notable.

Però, vaja, acceptem que tots aquests països ho han fet força bé: al capdavant la pitjor de les set, Dinamarca, té una taxa de 7,21 morts per cada 100 mil habitants, cosa que està força millor que, per exemple, els Països Baixos (11,80) o Suïssa (18,78).

Què tenen en comú aquests països, a part que els liderin dones? En primer lloc, han seguit unes polítiques molt decidides per afrontar el problema: parlar clar a la població, donar prioritat als científics, tests massius, mascaretes a dojo, confinament ràpid... res que no hagin fet altres països dirigits per homes com ara Sud Àfrica, Singapur, Japó, Eslovàquia, Austràlia o Corea del Sud, que ocupen els llocs entre el 2 i el 8.

Una altra dada significativa: a tots aquests 7 països el sistema democràtic és d'alta qualitat, el poble confia en els seus governants i la disciplina cívica és notable.

Hi ha una altra dada important: Islàndia, Nova Zelanda i Taiwan són illes i per tant molt més fàcils d'aïllar. Dinamarca és una península amb un istme molt estret i moltes illes, de manera que a aquests efectes és gairebé com si també ho fos. Finlàndia i Noruega són països amb una densitat de població molt baixa i, encara que tenen fronteres terrestres llargues són poc transitades. Només Alemanya escapa a aquesta regla, però es que com veurem és un cas especial i el tractaré a part.

Una altra dada: també tret d'Alemanya (83 milions) i Taiwan (23 milions) tots aquests països són petits, amb 10 milions d'habitants o menys. De fet, entre 48 països estudiats, 21 en tenen 10 o més milions; doncs bé, d'aquests 21 només 9 estan en la primera meitat de la llista (els 24 primers) i els altres 12 estan entre els 24 pitjors. Una dada important per a nosaltres: el països petits ho fan millor.

I anem al cas d'Alemanya. És un país dels més grans tant en territori com en població i té molts quilòmetres de frontera terrestre amb molts països. Com és que la seva taxa (7,09 morts per 100 mil habitants) és molt menor que França (33,81) o el Regne Unit (30,65) i no diguem ja Itàlia (43,66) o Espanya (49,02)? Deixeu-me aventurar una hipòtesi: a més del que ja he dit abans (parlar clar, tests massius, etc) és un país federal i des del primer moment la cancellera Merkel va posar els recursos federals a disposició del lands, als quals va donar la prioritat en la direcció del problema. Dit d'altra manera: a aquests efectes, Alemanya no és un sol país gran, sinó setze de petits.

I Bèlgica? És un país petit i també té una dona al capdavant. Com està situada en la llista? Doncs el darrer dels 48, amb una taxa de 60,56 morts per cent mil habitants, 11 més que Espanya.

I anem a fons de la qüestió: es pot sostenir la tesi que els països amb una dona al capdavant ho fan millor? El cas de Bèlgica com a mínim ho posa en qüestió. Hi ha altres explicacions?

Jo crec que l'explicació és clara: que hi hagi una dona o no al capdavant és força irrellevant; el que importa és que hi hagi gent competent, siguin homes o dones. I el que passa és que les dones que han arribat a dalt de tot són millors perquè els ha calgut demostrar més. Un home inútil pot arribar-hi; una dona inútil ho té molt més difícil.

Potser la clau és a Sèrbia: l'actual primera ministra, Ana Brnabic va ser abans ministra d'Administracions Públiques i d'Assumptes Locals en el govern format per Aleksandar Vučić. Resulta, però, que aquesta senyora, a part de tenir un currículum impressionant, es declara obertament homosexual, de manera que el seu nomenament en un país tan conservador com Sèrbia va suposar un enrenou. I l'aleshores cap de govern –i actual president de la República– va dir una cosa que és

revolucionària de tan evident com és: “les seves orientacions personals no m’interessen, només el resultat de la seva feina compta”

Ah, a més, no està afiliada a cap partit i el senyor Vučić és el líder i president del Partit Progressista Serbi.

Us sona de res tot plegat? Doncs això.

NOTA: [Al meu darrer article](#) deia que si s’hagués fet el que volia la Generalitat, s’haurien pogut evitar 20 de cada 21 morts haguts a Catalunya i ho deduïa comparant els resultats entre Espanya i Grècia. Doncs bé, segons les dades amb què he treballat ara, aquests països ocupen els llocs 46è i 15è de la llista les respectives taxes morts per cada 100.000 habitants són 49,02 i 1,21: 40,5 vegades més, en lloc les 21 que deia l'article.